

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת בא

בס"ד, עש"ק פרשת בא
ט' שבט תשפ"א – שנה י"ב גליון תקמ"ד

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
4:29	5:44	6:23	6:19	6:14
4:43	5:45	6:19	6:02	6:00
4:29	5:48	6:00		

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה פלי כסף וכלי זהב.

ויתן יהוה את חן העם בעיני מצרים וגו' (יא ב-ג).

אפשר לומר דוה ידוע ממרן הארז"ל (שער הכונות דרושי הפסח ד"א. פ"ח שער חג המצות פ"א) שכל ענין ירדתן של בני ישראל בגלות מצרים, היה כדי לתקן ולעלות את הניצוצין קדישין שנפלו ע"י אדה"ר עיי"ש. וכמש"כ 'אחרי כן יצאו ברכש גדול' (בראשית טו יד) גם ברוחניות, וכמו שמבואר ממרן הארז"ל (כפע"ח שער הק"ש פ"ג) עה"פ 'וינצלו את מצרים' (יב לו) שדרשו חז"ל (ברכות טו:) שעשאוה כמצולה שאין בה דגים. שלא נשאר במצרים שום ניצוץ קדושה, והיתה גאולת השכינה לגמרי עיי"ש.

והנה כל התיקון של כל הניצוץ הוא ע"י המשכת אורות דאזון כמבואר ממרן הארז"ל (ע"ה שער דרושי הנקודות פ"ב) הטעם למה השבעה מלכים תתאין מתו, לפי שהיה חסר מהם אור האזן העליונה, ועי"ז נעשה כל ענין שבירת הכלים, ופיזור כל הרפ"ח ניצוץ עיי"ש. וזהו שרמזו חז"ל (קידושין כב:) בלשונם, און ששמעה קולי על הר סיני. היינו שמפגם אור האזון בא לכלל המא.

והנה כאן מדבר התורה בשעת מכת בכורות, וזה ידוע להבאים בסוד ה' בכתבי מרן האר"י ז"ל (פרי עץ חיים שער חג המצות פ"ז) אשר אלו עשר מכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים, היו נגד עשר ספירות הקדושים, אשר את זה לעומת זה ברא אלהים, להבדיל באלף אלפי אלפים עד אין שיעור, עשר ספירות בקליפה, ובכל מכה ומכה יצא המכה ממדה הקדושה אשר בקדושה, והכה אל המדה שכנגדה בקליפה מתתא לעילא, שמכת דם יצאת ממלכות שבמלכות דקדושה, והכה למלכות הרשעה, עד מכת בכורות שהוא בכתר דמלכות לכתר דקליפות, ועל ידי זה נשברו ונכנעו ונפלו כל אלהי מצרים ופרעה וחילו. כי כל העשר ספירות היו נגוף למצרים ורפוא

לישראל, שבכל מכה יצאו ישראל מקליפה אחת, ונכנסו בקדושה למדה שכנגדה.

ולכן לפני שהכה ה' בעשר מכות את ארץ מצרים, כתוב 'ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה' (לעיל ו ט) כי היה עוד פגם בהמשכת אורות דאזון, ולכן למטה ג"כ לא שמעו את משה, אבל לאחר שהכה ה' את מצרים בעשר מכות ויצאו ישראל מעשר ספירות דקליפה ונכנסו בקדושה לעשר ספירות דקדושה. ולכן היו יכולים להמשיך אורות דאזון המתקן כל השבירה ועשר ספירות. כי זה איתא ממרן הארז"ל (עץ חיים שער אח"פ פ"ג) ששמיע"ה גימטריא תכ"ה ר"ת כ"ל הנשמ"ה תה"ל"ה יה עיי"ש. היינו שכל הכאת עשר מכות הוא ע"י המשכת אור האזון.

וזהו אמרו 'דבר נא באזני העם' היינו להמשיך אורות דאזון ועי"ז יהיה התיקון בשלימות למעלה, וזוה יפעל ג"כ למטה כמש"ז ויתן הוי"ה את חן העם בעיני מצרים' היינו כי 'חן בני' אז"ן, שעי" תיקון אור האזון ימשיך ג"כ למטה ח"ן העם וכו'. והבן.

וממשיך התורה לפרט אופן תיקונם של העשר ספירות, וישאלו עם ב' כוללים בגי' מחשב"ה בחי' שם ע"ב, שעל ידו מבררים כל הניצוץ, כמו שאיתא בזה"ק (ה"כ רנד:) כולוהו במחשבה אתברירו.

ואומד התורה מהו תכלית העבודה 'איש מאת רעהו' היינו כי תיבת 'רעהו' אתון ר"ע ו"ה, לרמוז שצריך להפריד הרע מהניצוץ, ועי"ז יהיה היחוד של ו"ה וז"ן בשלימות. וכן הוא 'אשה מאת רעותה' היינו כי תיבת 'רעותה' אתון ר"ע ו"ה ת', לרמוז שצריך להפריד את הרע מהניצוץ שיש בבחינת ת' שהיא במלכות, ועי"ז יהיה היחוד בשלימות.

וגם צריכים לתקן 'כלי כסף', היינו שזה מבואר

ממרן הארז"ל (עץ חיים שער הצלם פ"א) וז"ל: והנה כל המצות הם לתקן בחינת הכלים, והצלמים הנקרא הבל דגרמי כנ"ל, שהם הניצוצין שירדו עם הכלים שנשברו, ולא נתנו המצות אלא לצרף ולברר וללכד הצלמים וגם הכלים, ולהסיר מהם הקל"ה, לכן הצלם הוא תרי"ג איברים, ואלו הם כללות צלם א' יצה"ט שבאדם, וכנגדן תרי"ג רעים כללות צלם א' ונקרא יצה"ר, ותחלה נתקן הצלם בעה"ז, ואחר שנתקן הצלם ודאי שממילא נתקנו הכלים ג"כ, ואז אחר מות האדם שהוא הכלים האלו, מתלכש הצלם ההוא בכלים ההם האחרים הראויין לו האמיתים, הנקרא לבושי האדם שבג"ע הארץ, ושבג"ע העליון, ושככל עולם ועולם. ואמנם כבר ידעת מהתחלקות הנשמה לכמה ניצוצין, ובכל גלגול וגלגול באים מקצת מהם, וכפי מספר הניצוצין של צלם ההוא הבא להשתלם עתה בגלגול זה, כך הוא מספר ניצוצין שיש בצורה ההוא, וכפי מספר ניצוצותיו כך מספר ימי חייו, והימים שעשה בהם מצות נתקן ניצוץ א' של הצלם ההוא, והיום שאין נעשה בהם מצות, נשאר פגום ניצוץ ההוא, של הצלם ההוא, שהוא כנגד היום ההוא, וכעד"ז נתקנו הכלים שהם הלבושים שיש בג"ע הארץ, כל ניצוץ וניצוץ בכל יום ויום עיי"ש.

נמצא שכל עבודת האדם בעולמו הוא לתקן צלמו והכלים, וזהו שמרמזו כאן התורה 'כלי כסף' היינו כס"ף בגי' צל"ם, לרמוז שצריך האדם לתקן את הכלים והצלם שלו, וגם 'כלי זהב' זהב בגי' דו"ד בחינת מלכות, היינו שצריך לתקן בחינת הצלם והכלים של המלכות הכללי, ועי"ז יהיה היחוד בשלימות. עד התיקון השלם, בביאת גואל צדק בב"א.

רעוא דרעוין תשס"ז לפ"ק

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

תִּזְכֶּה אַחַת יְהִי לְאִזְרָח וְלִגֵּר הֲגֵר בְּתוֹכְכֶם (יב מט).

רצה לומר בודאי בלי ספק 'האזרח' שהם צדיקים וחסידים קדושים, שתורתם מאיר מסוף עולם ועד סופו, וכן עבודתם מאירין לכל העולם, עליהם אמר הכתוב הקדוש 'ולגֵר הגֵר בתוכם' כלומר שישתתפו תמיד עם שאר ישראל הקדושים, שאין בהם כל כך כח התורה או שאין להם כל כך פנאי ללמוד, שהווי שיאמרו אלו צדיקים בכל יום ויום בעת למודם בכל לבם בשם כל ישראל, שנהיה כולם 'בתוכם' נכללים בצדיקים.

'בן בית' מרבינו אליעזר צני מקאמרנא

הַיּוֹם אַתֶּם יְצִיאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב (ג ד).

אפשר לפרש שזה ידוע מה שאיתא בחכמו"ל (פנהדרין צח). רבי יהושע בן לוי אשכח לאלוהו, אמר ליה אימת אתי משיח, אמר ליה זיל שייליה לדידיה, אזל לגביה, אמר ליה שלום עליך רבי ומורי, אמר ליה שלום עליך בר ליואי, אמר ליה לאימת אתי מר, אמר ליה היום, אתא לגבי אלוהו, אמר ליה שקורי קא שקר בי, דאמר לי היום אתינא ולא אתא, אמר ליה הכי אמר לך 'היום אם בקולו תשמעו' (תהלים צה ז). שאם יעשו בני ישראל תשובה אז אני אבוא אי"ה לגאול את בני ישראל מהגלות המר והנבזה, אשר על זה אנחנו מחכים שירחם עלינו. וזה מה שפירש מרן בעל האור החיים הקדוש זיע"א על הפסוק בואתחנן (ד לט) 'ידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' עפ"י מה שאיתא בפרקי אבות (פ"ב מ"י) ושוב יום אחד לפני מיתתך. שהרי אינו יודע האדם מתי הוא הולך מעוה"ז לעוה"ב, לכן צריך האדם בכל יום לעשות תשובה, ועי"י יהיה כל ימיו בתשובה. וזה 'ידעת היום' שע"י שאתה חושב כי זה היום שלך היום האחרון, ממילא 'השבות אל לבבך' תעשה תשובה, כדי לקיים שוב יום אחד לפני מיתתך. ודפח"ח ושי"י. וזה ידוע מחכמו"ל (פנהדרין צח). אם זכו אחישנה במהרה, ואם לא זכו אז בעיתה, וזה תלוי הכל אם יעשו תשובה, ויעשו מצוות ומעשים טובים, וגם לעסוק בתורה הקדושה, וללמוד וללמד לשמר ולעשות את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזה אמרו 'היום' אם אתה חושב שרק היום יש לך בחיים ולא יותר, אז תעשה תשובה ומצוות ומעשים טובים, ואז 'אתם יצאים בחודש האביב' תהיה הגאולה בבחינת אחישנה במהרה, אפילו שעוד זמן אביב שלא באה העת הגאולה, וכל זה הוא רק כשהיה 'אתם' אותיות 'אמת' שיעשה הכול בדרך אמת לשם שמים, כי קושטא קאי ושיקרא לא קאי (שבת קד). בב"א.

'מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וְלֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בִּקֵּר וְהִנְתֵּר מִמֶּנּוּ עַד בִּקֵּר בְּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ (יב י).

מצוה ח'. שלא להותיר מהפסח לאחר. באות ה' אחרונה דשמא קדישא

מצוות לא תעשה שלא להותיר מבשר הפסח לאחרתו. שנאמר 'ולא תותירו ממנו עד בקר'. ואין לוקין על לאו זה, שאין בו מעשה. ועוד שניתק לעשה. לשרוף הנותר

שנאמר 'הנותר ממנו בקר באש תשרפו'. ונוהג בזמן הכית. בזכרים ובנקיבות.

מעם מצוה זאת. כי כל נותר הם משיורי מלכין קדמאין דמיתו, וכל מותר הולך אל הקליפות (פע"ח שער הברכות פ"ו). וסוד הענין הזה דעהו, כי הנה מוכרח להמשיך

החיות להמלכים שלא נתבררו, כי הם נצוצין דקדושה, אך אינו נותן בהם רק די ספוקם לבד, וכשישלמו להתברר, אז אינו חפץ בקיום הקליפות, ולא ימשך להם אור כלל ועיקר,

ואו יתבטלו כל הקליפות. כמעם 'בלע המות לנצח' (ע"ח שער מא פ"ב). ובכמה מצוות קדושות נצטוונו לתת להם חלק מועט כדי חיותן, בסוד שעיר ר"ח (פע"ח שער ר"ח פ"א)

ושערות התפילין (דרשות הר"ן ד"ב). ומים אחרונים שירי וזהמא (לקוטי תורה עקב).

אבל במצוה זאת נתגלה גודל בהירות הקדושה, כמעם 'פסוח והמליט' (ישעיה לא ה. מכילתא יב) שלא בהדרגה, והיה גאולה זו פרטיות, מעין גאולה העתידה בכללות,

ביטול הקליפות בכל הקומה. וגאולה זאת הוא פרטיות לעת רגע נתעלה למקום החירות. ולא נשאר חיות כלל בקליפות הנקראת בכורי מצרים, ונתבלע ונתבטל הקליפות פרטית

זאת. ולכן נצטוונו 'לא תותירו' שלא יהיה להם חלק כלל. אפילו המוכרח באור המצוה זאת. ואם הוא אינו מבורר בעצמו. ונתעצל באכילתו. יארע לו נותר. והבן היטב. ובא

הכתוב ונתקו לעשה, לשרפו בששה עשר, באש גבוה, כמעם ביטול הקליפות לעתיד. 'והיה בית יעקב אש'. [וכי] ולא יהיה שריד לבית עשו' (עובדיה א יח) והבינהו היטב אחי:

ונרמזו מצוה זאת בה' אחרונה דשם הוי"ה. כי בלילה זאת נטהרה אשה לבעלה לגמרי, ואין להם חלק בשיערה ה"נותנת מרף לביתה" (משלי לא טו) דייקא. כי כל יניקות

המלכין קדמאין מסוד 'מלכותו ככל משלה' (תהלים קג יט), 'שמוני נטרה את הכרמים' (שה"ש א ו), ובלילה זאת 'ליל שמורים לד' (שמות יב מג), ואין פחד הקליפות כי נתעלה כל

חיותן בפרט בלילה זאת. ואין צריכין שמירה הבנים בני מלכים, וה' זאת נתקשרה באמה, ה' ראשונה, חירות לה ולבנהא. ולכן 'לא תותירו ממנו עד בקר' והבן היטב אחי, כי אין

כאן מקום לאריכות דברים.

ורמזו מצוה זאת לדורות בעת גודל הבהירות ישמור עצמו מגירוי החיצונים המתגרין בו, לינן מאור הגדול הזה, ולא יכשול ח"ו באיזה מדה רעה, ולהיות שמור אחר התפלה

ואחר השבת. כשהוא באור גדול ודביקות אלקי, בהתלהבות עצום וכשר, שלא ליפול מן המדרגה. כי יותר אשר הבהירות והדביקות גדול עד המדרגה המבואר באור לילה זאת.

יותר מתנשאים גרדיני נמוסין (וזהר ח"א נג). 'את זה לעומת זה עשה אלקים' (קהלת ז ד). ראה אחי כמה יחודים מסר לנו האר"י שלא יתגרו החיצונים ברשפי אש. ועיקרן של

דברים להיות כאין, להקטין עצמו לידע האמת שעדיין לא השיג כלל. ואם לאו עדיין עומד בחוץ עם דביקותו, ובאמת בשעת האור אין להם כח כל כך, אבל אחר כך צריך שמירה,

וזהו 'זהנתר עד בקר'.

'אוצר החיים' דף נו מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

וַיִּרְדּוּ כָּל עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלֵי וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לִי לֵאמֹר יָצָא אֲתָה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ וְאֶחָרֵי כֵּן אֵצָא מֵעַם פְּרִיעָה בְּחָרֵי אֶף (יא י).

אלפים ר"פ, כמנין המכות כנס חסר יוד, ערב חסר וואו, חשך חסר וואו, כמ"ש 'שלח חשך ויחשך' (תהלים קה כח), והכניע כל אלהים אחרים שמעמן מר, כמבואר בזהר

רקיע שזוהמת הנחש מטיל מעם מר בתורה ועבודה, ומרה שחורה, כששלח חשך 'ולא מרו' עוד 'את דבר'.

מכת בכורת בחד וואו, ויעלה החשבון מכוון. וזהו 'צ"א

אתה' שמיחוד זה יצאו בני ישראל מארץ מצרים.

'היכל הברכה' דף נג: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

תרע"א כוה יוד הי ווי הי אלף דלת נון יוד, עם הפשוט הוי"ה ארני" צ"א, 'יעלה תתל"ד. ס"ג תרע"א כוה יוד הי וואו

הי אלף דלת נון יוד, עם צ"א הפשוטים, יעלה סוד ענג"ש ב"ת מספר תתכ"ה. מ"ה תרע"א מספר יוד הא וואו הא

אלף דלת נון יוד, עם צ"א הפשוטים, יעלה שמ"ן ז"ת, מספר תת"ז. ב"ן כוה תרע"א יוד הה אלף דלת נון יוד, עם

צ"א הפשוטים, יעלה שין דלת יוד, מספר תתי"ד.

וכשתצטרף תתל"ד תתכ"ה תת"ז תתי"ד יעלה שלשת

'צא' בצדי רבתי. ויש בזה יחוד נפלא, עיין בספר קרניים של הקדוש בסופו באגרת הידוע, שאמר, שמספר עשר

מכות דם צפרדע כנס ערב דבר שחין ברד ארבה חשך מכה בכורת עולה מספר שלשת אלפים ר"פ, וסימנך

'להכות באגר"ף' ר"ת ג' אלפים ר"פ (ישעיה נח ד) ע"ש.

וכל אלו המכות יצאו כשנתייחד הקדושה, ושורש כל היחודים צ"א מספר יאהרונה". ובדרך זה, ע"ב

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

פרטי דינים בענין אמירה לנכרי. סימן רמג

לקט גוי עשבים והאכיל לבהמות ישראל אין צריך למחות בידו כיון שמעצמו עושה^ה, ולצורך בהמה אין צריך למחות כלל, ואסור ליתן לגוי מעות שיקנה לו איזה דבר ביומא דשוקא שחל בשבת, דזה הוי כאלו מצוה לו בהדיא שיקנה לו בשבת, אפילו אומר לו בסתמא קנה לי דבר זה, וידוע שדבר זה אי אפשר לקנות אלא ביום שוק שהוא בשבת, אסור דהוי כאלו אומר לו בפירוש שיקנה לו בשבת^ה, ומיהו מותר לו ליתן מעות, ויאמר לו קנה לך דבר זה לעצמך ואם אצטרך אקנה ממך^ה, אבל בשבת אסור אפילו לומר לגוי קנה לך או עשה לך משום ודבר דבר, ומכל שכן שאסור ליתן לו משלו שיעשה לעצמו בשבת מלאכה^ה, דהא מן הנתניה מוכח דניחא ליה בהכי והוה כשלוחו, וזה אסור בשבת דווקא, אבל בחול פשוט שמותר, כיון שאמר לו עשה או קנה לעצמך, אפילו אם אמר אם אצטרך אקחנה ממך מותר, דהברירה זה שלא ליקח וזה שלא למכור הוא בידם:

פרט ח. אסור לומר לגוי לעשות מלאכה אפילו בין השמשות, אם [לא] לצורך גדול^ה, ובשבת אסור לומר לו לעשות, אפילו דבר שהוא משום שבות, אם לא לאיזה צורך שבת^ה, ומותר לומר לגוי לטלטל נרות של כסף, אף שדולק בו נר של שמן וחלב, אם הוא מתיירא מן הגנבים, שהוא צורך מצוה, שלא יהיה לו צער וטירדת הלב בשבת קודש^ה, וכן אסור לומר לגוי [שיאמר לגוי] אחר שיעשה מלאכה בשבת, ועובר משום ודבר דבר, ומחלל בזה שבת, ועוד מדינא אסור עשיית מלאכה זאת, שהרי צריך למחות בידו והיאך יאמר שיעשה מלאכה^ה:

פרט ט. אסור לומר לגוי שיעשה לו מלאכה אחר השבת, דכתיב 'ודבר דבר', שכל דבר שמותר לעשות בשבת מותר לדבר, כגון שהיו לו חפצים ופירות חוץ לתחום, שרי לומר לגוי להביאן לו אחר השבת, דהא אם מחיצות היו הוא בעצמו יכול להביאן בשבת^ה.

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

וכ"ש בדבר שאינו אלא משום שבות, ועיין בספר החיים שכתב בדמקום הפסד גדול יש לסמוך על המקילין.

ה. כמבואר בשו"ע (סימן שז ס"ח) יכול לומר לחבירו לכוך פלוני אני הולך למחר, וכן מותר לומר לך עמי לכוך פלוני למחר, כיון שהיום יכול לילך ע"י ברגנין, וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר לעשותו היום.

ו. כמבואר בשו"ע (סימן שכה ס"ג) ע"ש.

ז. כמבואר בט"ז ומג"א (סימן שז סק"ג).

ח. כמבואר בשו"ע (סימן שז ס"ג).

ט. וכדמבואר לעיל (בכלל ד' פרט ה') הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך.

א. כמבואר בשו"ע בכמה מקומות (סימן רסא ס"א, סימן שז סכ"ב, סימן שמב) ע"ש.

ב. כמבואר בשו"ע (סימן שז ס"ה) דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשות בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לא"י לעשותו בשבת, והוא שיהיה שם מקצת חול, או יהיה צריך לדבר צורך הרבה, או מפני מצוה, והמחבר מסיים ויש אוסרין, וברמ"א מביא ולקמן (סימן תקפו סכ"א) פסק להתיר.

ג. רבינו מחדש כאן דכדי שלא יהיה לו צער וטירדת הלב בשבת קודש, נקרא צורך מצוה, ומותר בזה שבות דשבות.

ד. עיין במשנ"ב (סימן שז סקכ"ד) בתוכ"ד ודע דמה דקיימא לן אמירה לא"י שבות, הוא אפילו אם אומר לא"י שיאמר לא"י אחר לעשות לו מלאכה, ומסיים דהחוות יאיר (סימן נג) מצדד להקל בזה,

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבותינו זי"ע

יהיה לאות על ידך ולטוטפת בין עיניך (יג טז)

זליג סופר, והוא היה השליח בדבר. פעם, החזיר רבי דוד את התפלין לאחר הבדיקה, כשהו בדוקות, תפורות ומשחרות כדיו, אולם לאחר התפלה החזיר הצדיק לרבי דוד את התפלין ואמר לו: "לך מהר לביתך ושאל את אביך אם לא שכח להחזיר את הפרכשיות בתפלין של רבנו תם". חזר הבן הביתה, ולמרבץ השתאיתו מצא את הפרכשיות מנחות על השלחן, משמע שהאב שכח להחזירן לתוך התפלין וסגרו כשהו ריקות. בהתפעמות רך רבי דוד ושאל את הצדיק: "מהיכן ידע מר שאין הפרכשיות מנחות בבתים?" והצדיק השיב: "דוד'ל, לא חשתי בקדשת התפלין בשעה שהנחתי אותן עלי".

איש כשר וכן תורה ולא רצית להניח תפלין דרבנו תם, לזה באת עתה בגלגול הזה פעם שנית כדי לתקן להניח תפלין דרבנו תם לבד כתקונה, ותפלין דרש"י כבר קימת כתקונה, לזה היה השגחת הבורא ברוך הוא שיהיו פסולין התפלין דרש"י ולא להניח אלא תפלין דרבנו תם, לזה למה היה לך להניח תפלין דרש"י כיון שתקנת מצוה זו כתקונה, ואל יהיה לך מצוה שום עגמת נפש, עד כאן.

זקן ביתו פ"א מ"ו אופן א' מרבינו אלעזר צבי מקאמרנא

ספר החסיד רבי דוד סופר, כי מדי שנה בשנה, היה רבי יצחק אייזיק מקאמרנא נוהג למסור את התפלין שלו לבדיקה לאביו רבי

שמעתי מרבנו הקדוש רבי ישכאל בעל שם טוב טוב זלה"ה שאיש אחד זקן לערך יותר משבעים שנה פתח התפלין של רש"י שלו ומצא שחסר בהם תבה אחת, ובכה מאד על שלא הניח תפלין דרש"י כל ימיו. וכששמעו בני אדם מזה אמרו לו שישע לרבנו בעל שם טוב זלה"ה והוא יאמר לו מה תקונו, או שיתן לו איזה תשובה לתקן המענת הזה.

מיד נסע להבעל שם טוב זלה"ה, וכשבא לפניו בכה מאד על דבר זה. ואחר שעה מששמע זאת השיב לו הבעל שם טוב זלה"ה הנחת תפלין דרבנו תם. אמר לה, הן השיב לו, אל יהיה לך משום עגמת נפש, כיון שלא באת לעולם הזה אלא להניח תפלין דרבנו תם, והוא שבגלגול הקודם לזה היית גם כן

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

וְהָיָה לְאוֹת עַל יְדֵכָה וּלְטוֹטְפַת בֵּין עֵינַיִךְ (שמות יג טז)

סיכום ותמצית דעת רביה"ק מהר"א מקאמרנא זי"ע מספרו שולחן הטהור (סימן לד)

בענין חיוב הנחת תפילין דר"ת וברכתו ותפילין דשמו"ר וראב"ד

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

מניח אחר תפילין דרש"י תפילין ר"ת מברך, וכן אם מניח רק תפילין דר"ת במנחה, או בלימוד התורה כמ"ש בשערוה"ק דיש לברך, וכן דעת המצת שמורים (שער התפילין, הלכות תפילין של ר"ת) עיי"ש, והנראה בבאר היטב הישנים (לר' ישעי' ב"ר אברהם, סימן לד סק"א) עיי"ש.

כוונת רבינו מי שאינו מניח תפילין דר"ת

ומה שכתב דמי שאינו מניח תפילין דר"ת הוא בכלל פושע ישראל בגוף קרקפתא דלא מנח תפילין, הוא דוקא אם עושה כן במזיד ובמרד ובשאת נפש, שאינו מאמין שיש חיוב להניח תפילין דר"ת אפילו מספק.

דעת רבינו בהנחת תפילין דשמו"ר וראב"ד

הנה בנוגע לשיטת השמושא רבא, שהאריז"ל החמיר להניחם, הנה בשער הכוונות (תפילין דרוש ו) ובפע"ח (שער התפילין פ"ל) סתם דבריו ולא פירש בפרטות מה הוא דעת השמו"ר, אלא כתב שגודל הבתים יהיו מצבעיים על אצבעיים וכדעת רש"י.

והנה בשו"ת הרמ"ע בפאנו (סימן ק"ז) קיבל מתלמיד האריז"ל ה"ה המקובל מהר"י סרוק זצ"ל, וגם קבל הרבה קונטרסים מתלמידי האריז"ל מצפת כידוע, שהכוונה שתפילין דשמו"ר הוא שיש לסדרו פרשת קדש בימין המניח וכדעת רש"י דהיינו כסדרן, וגם נכלל בזה חיוב להניח כדעת הראב"ד שהוא קדש בימין המניח וכדעת ר"ת עיי"ש באורך. וכן דעת המצת שמורים בדעת השמו"ר שהוא קדש בימין המניח אלא שסובר שבו לא נכלל דעת הראב"ד אלא דיש להניח רק השמו"ר עיי"ש.

והנה רבינו הקדוש פסק כדעת הרמ"ע מפאנו הני"ל דיש להניח גם שמו"ר וראב"ד שהם קדש בימין המניח. והגם שרבינו הקדוש העטרת צבי זצוק"ל בספרו פרי קודש הילולים חלק על הרמ"ע מפאנו, וסבירא ליה כפשט דברי האריז"ל, אולם חזר בו אח"כ כמבואר במגילת סתרים לרבינו הקדוש זי"ע.

והיה אם שמוע, [או קדש והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע שמע], בחמש בתים, בזה סובר הטור בשם אביו הרא"ש דלא מועיל להתנות מפני היותם מחוברים בקציצה אחת, אז עובר תמיד איסור בל תוסיף, משא"כ כשמניח שני קציצות ביחד רש"י ור"ת לא מחוברים, שייך להתנות, כדי שלא לעבור באיסור בל תוסיף.

משא"כ בדין שברים תרועה שהתקין רבי אבובו בראש השנה (דף לד ע"א) לתקוע שניהם דלא צריך להתנות שיש סברא ששניהם אמת להלכה ולמעשה, ועיין דעת רב האי גאון המובא ברא"ש בראש השנה שם.

וזהו גם כן דעת רבינו הקדוש האריז"ל ז"ל במה שכתב בשעה"כ בענין התפילין (דרוש ו' דף י"א טו"א) וז"ל: ובזה נבין דרש"י ור"ת לא פליגי, וב' הסברות הם דברי אלקים חיים, שלא כדברי החושבים שסברא אחת הוא האמת והאחרת בטילה, חלילה מלהאמין דבר זה, עיי"ש. וכעין זה כתוב בפע"ח שער התפילין (ריש פרק ט) עיי"ש. והוא אותה הכוונה כמו הר"ב"א הני"ל, שבשורש ב' הסברות הם אמת אלו ואלו דברי אלקים חיים.

ומה שכתב 'שלא כדברי החושבים שסברא אחת הוא האמת והאחרת בטילה' וכו', הכוונה שלא לומר כמו שכתבו לגבי מחלוקת ב"ש וב"ה שסברת ב"ש נדחית לגמרי, אלא כאן בתפילין יש חיוב להניח שניהם מכח ספיקא דאורייתא, והבן. וזה מה שכתוב בזהר (ח"ג דף רנח ע"א, תיקוני זוהר חדש דף קד ע"ב) דתרוייהו צריכי. מכח ספיקא דאורייתא יש חיוב להניח שניהם.

וכן הבינו מקובלי אשכנז, ותלמידי רבינו הקדוש אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע"א, מה שאין כן מקובלי הספרדים הבינו אחרת, עיין עליהם.

חיוב לברך על תפילין דר"ת

ולכן דעת רבינו דיש לברך על תפילין דר"ת, שאין לחלק בין רש"י בזה לר"ת, שאם

יסוד ענין אלו ואלו דברי אלוקים חיים

יסוד דברי רבינו מבוסס על דברי רבינו הריטב"א ז"ל בחידושו על הגמרא עירובין (דף יג ע"ב), בהא דא"ר אבא אמר שמואל שלוש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים הלכה כמותינו, והללו אומרים הלכה כמותינו, יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלוקים חיים הן. והלכה כב"ה וכו'. ובאר הריטב"א ז"ל דבשורש התורה ישנם תמיד שני דעות, והם מ"ש אלו ואלו דברי אלקים חיים.

אולם בפסק הלכה יש בכוח חכמי הדור כל אחד בזמנו לפסוק כאחד מן הדעות, וכ"כ רבינו האריז"ל בלקוטי תורה פרשת תצא בטעמי המצות (ד"ה אזהרת אתגן זונה) בסופו עיי"ש. ומקרא מלא הוא (שופטים יז ט) ובאת אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם. ולגבי מחלוקת ב"ה וב"ה אמרו בברכות (דף לו ע"ב) ב"ש אינו משנה דהיינו דעת ב"ש נדחה לגמרי ולא מתחשבין בדעתו ואפילו לחומרא.

ענין אלו ואלו דברי אלוקים חיים בתפילין

והוא הדין במחלוקת תפילין דרש"י ור"ת, בשורש התורה אלו ואלו דברי אלקים חיים בשורשם. ונחלקו בזה הראשונים, אולם כאן לא נפסק הלכה כמאן, ורוב הראשונים נקטו שיש להניח שניהם מספק, שהוא ספיקא דאורייתא. ולכן דעת רבינו שיש חיוב גמור מטעם ספיקא דאורייתא להניח שניהם מספק, אולם יש להתנות ולכוין בהנחתן באותן שעשויין כתקונן אליבא דהילכתא בהם אני יוצא והאחרים הם כרצונות בעלמא, כדי שלא לעבור איסור דאורייתא בבל תוסיף.

וכמ"ש הטור (או"ח סימן לד) בשם אביו הרא"ש, וסיים הטור שם דמיקרי בל תוסיף ולא מועיל להתנות אלא כשעושה חמש בתים, דהיינו כמו הזקן ממרא (סנהדרין דף פח ע"ב) שרצה לאחד שיטת רש"י ור"ת ביחד, קדש והיה כי יביאך והיה שמוע שמע

נותן להשיג כל ספרי רבותינו הקדושים מקאמרנא

- היכל הברכה • אוצר החיים • זוהר חי • זכרון דברים • דמשק אליעזר • עשירית האופה • נוצר הסד • נתיב מצותך • כתב אופיר • פני זקן • היכל השביעית • אור עינים • מצות עומר • שבת שלום ומבורך • זאת הברכה • אוצר הברכה • אמרי קודש • שלשלת הקודש • סידור קאמרנא • היכל קאמרנא •

בבית מדרשינו עטרת שלום קאמרנא רח' ארזי הבירה 48 ירושלים בין השעות: 8:00 - 3:30

יש אפשרות למשלוחים לכל הארץ. לפרטים: 074-7962080 שלוהה 5